

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. október 16.

TÖRTÉNELEM
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2013. október 16. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszlelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középszintű történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásakor az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középszintű történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori görög művészethez kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a képek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) Az alábbi képen egy istenszobor rekonstrukcióját látja. Az eredeti szobor aranyból és elefántcsontból készült, az ókori világ egyik csodájaként is számon tartják. **Melyik görög istent ábrázolja?**

.....

b) Ott, ahol az eredeti szobor állt, a fenti isten tiszteletére egy össz-görög, sajátos vallásos eseményre került sor szabályos időközönként. **Mi a helyszín neve?**

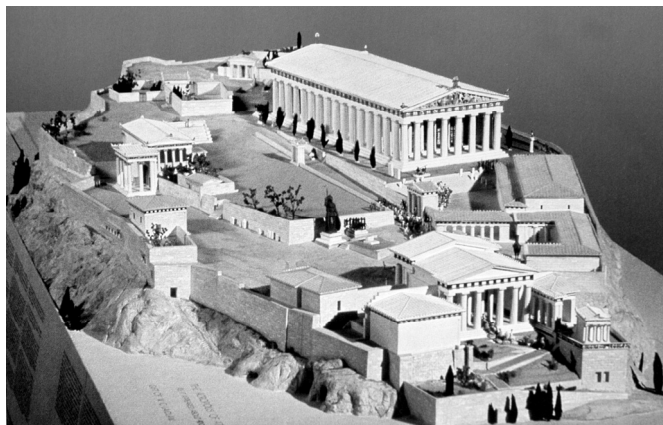
.....

c) Az eredeti szobor alkotója a klasszikus kor leghíresebb szobrásza volt, a Kr.e. V. században élt. Jelentősebb művei közé tartoznak Pallasz Athénéről készült szobrai. **Ki ő?**

.....

d) Az említett alkotó két Athéné-szobra az alábbi rekonstrukción látható épületegyüttes része volt. **Melyik városban állt egykor ez az épületegyüttes?**

.....

4 pont	
--------	--

2. A feladat az iszlám valláshoz kapcsolódik.**Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével!** (Elemenként 1 pont.)**a) Melyik két vallásból merít – a szöveg alapján – az iszlám?**

„Hiszünk Allahban és abban, ami kinyilatkoztatás gyanánt leküldetett hozzánk és Ábrahámhoz, Izmaélhez, Izsákhhoz, Jákobhoz és Izrael törzseihez és hiszünk abban, amit Mózes, Jézus és a próféták kaptak az Uruktól. Nem teszünk különbséget egyikük javára sem közölük. Mi Allahnak vetjük alá magunkat.” (Korán, 2. szúra)

.....

b) Egészítse ki az alábbi szöveget – az iszlám szempontjából – az odailló névvel!

„És emlékezz arra, amikor Jézus, Mária fia, azt mondta: Izrael fiai! Allah küldött engem hozzátok, bizonyosságául annak, ami a Tórából előttem volt, és hogy örömhírt hozzak egy küldöttről, aki én utánam jön el, s akinek a neve.” (Korán, 61. szúra)

c) Fogalmazza meg, mi az a keresztény hittétel (katolikusoknál: dogma), amelyet az alábbi forrás elítél!

„Ne dicsőítsetek engem, ahogyan [a más vallásúak] dicsőítik Mária fiát, mert én csak egy szolga vagyok. Tehát hívjatok engem Allah szolgájának és küldöttének.” (Sahih al-Bukhari; a Próféta mondásai)

.....

4 pont

3. A feladat a XIV. századi magyar gazdaságtörténethez kapcsolódik.**Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!** (Elemenként 1 pont.)

„Mivel azt akarjuk, hogy [...] ezen mostani pénzünk egész országunkban változatlanul állandóan forgalomban maradjon, [...] határozván elrendeltük és parancsoljuk, hogy minden megyében, minden egyes kapu után, amelyen egy megrakott szekér képes befordulni [...] a kiadás megtörténte után tizenöt napon belül a kamara haszna címén tizennyolc dénárt a kamarák ispánjának a kezéhez kell szolgáltatni.” (Királyi rendelet)

a) Hogy hívják a fenti törvényszövegben bevezetett új királyi jövedelmet?

.....

b) A forrásban olvasható „kapu” jelképezett valamit. Mai fogalmaink szerint mi volt valójában az adó kivetésének alapja?

.....

c) A forrásrészletben említett pénz az ezüstdénár. Melyik, ennél nagyobb értékű pénz bevezetésére került sor a korszakban?

.....

d) Melyik uralkodó vezette be a fenti intézkedéseket?

.....

4 pont

4. A feladat az angol alkotmányos monarchia XVII–XVIII. századi történetéhez kapcsolódik.

Döntse el az egyes állításokról a források és ismeretei segítségével, hogy melyik igaz, és melyik hamis! Tegyen a táblázat megfelelő mezőjébe X jelet! (Elemenként 1 pont.)

„1. Hogy a [...] törvényeknek ideiglenesen hatályon kívül helyezése vagy a törvények végrehajtásának megakadályozása a [...] parlament hozzájárulása nélkül törvénytelen.

3. Hogy egyházi törvényszékeknek és más hasonló [...] törvényszékeknek elrendelése [...] törvénytelen és veszedelmes.

4. Hogy a korona céljaira való pénzfelvétel [...] a parlament hozzájárulása nélkül törvénytelen.

5. Hogy az alattvalóknak joguk van a királyhoz folyamodni, és az ilyen kérelmezések miatt való [...] üldözés törvénytelen.

6. Hogy az országban béke idején, a parlament hozzájárulása nélkül állandó hadsereg felállítása [...] törvénytelen.

7. Hogy az alattvalók, akik protestánsok, saját védelmükre fegyvert viselhetnek.

8. Hogy a parlamenti választások szabadok.

11. Hogy az esküdteket szabályszerűen kell meghívni és elbocsátani.”

(Jognyilatkozat, 1689)

Állítás	Igaz	Hamis
a) A felsőházban a papság és nemesség jelent meg személyesen, míg az alsóházban a polgárság választott képviselői ültek.		
b) Fokozatosan kialakult a parlamentáris kormányzás; a király a parlamenti többség vezetőjét nevezte ki miniszterelnöknek.		
c) A parlament szabályozta az állami jövedelmeket, és engedélyezte a fegyveres erők felállítását, ezáltal ellenőrizte a végrehajtó hatalmat.		
d) A király személyében az állami és egyházi hatalom összefonódott, ezért a papság megőrizte kiváltságait (pl. önálló igazságszolgáltatás, egyházi vagyon).		

4 pont	
--------	--

5. A feladat a mohácsi csatához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatot a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Ma a reggeli ima után az egész győzedelmes sereg lóra ülven megindult, és lassan menetelve délután két óra körül megérkezett a mohácsi mezőre, a haszontalan gyaurok tábora elé. [...] A feslett életűek néhány ágyúgolyót lőttek el, s táboruk előtt álltak több harcvonalba felállítva. De a mi részünkön nyugodtak maradtak, mivel még nem érkezett el az alkalmas idő. [...] A délutáni ima idején az alávaló hitetlenek egyszerre megmozdultak, és errefelé jöttek. [...] Seregüket három részre osztották. Az egyik tömeg – amely tetőtől talpig vassal volt fődve, s vasnyársat tartott a kezében – az előtt puska- és ágyúgolyókkal teljességgel nem törődve vágatott Ibrahim pasa ruméliai beglerbég felé. Mivel pedig a ruméliai hadtest nem bírta ellenállni, egy része az uralkodó felé futott. A másik csapat [...] kettészakította

hadrendünket. A gonosz mívű király pedig többi nyomorult katonaságával a felséges uralkodóra és az anatóliai seregre rohant. A janicsárok összesen háromszor-négyszer támadták meg puskatúzzal, és igyekeztek visszaszorítani az alávaló gyaurokat. Végre a felséges Isten és a próféta segélyével az iszlám népe visszafordította a gonoszokat, s mikor már nem volt erejük újabb támadásra, úgy aprította őket, mint a kutyát. [...] A gyaurok közül négyezer lovas és mintegy ötvenezer gyalog költözött a pokolra.” (Korabeli napló)

a) Nevezze meg, melyik hadviselő fél szempontjából beszél el az eseményt a forrás szerzője!

.....

b) Nevezze meg a szövegben említett „felséges uralkodó”-t!

.....

c) Nevezze meg a szövegben említett „gonosz mívű királyt”!

.....

d) Melyik fegyvernem (milyen csapatok) bevetésével próbálta meg eldönteni a csatát a későbbi vesztes fél?

.....

4 pont	
--------	--

6. A feladat a felvilágosodáshoz kapcsolódik.

Rendelje a felvilágosodáshoz köthető fogalmakhoz az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata idézett pontjai közül a leginkább odaillőt! Írja a táblázat megfelelő sorába az odaillő pont sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

„1. Minden ember szabadnak és jogokban egyenlőnek születik és marad, a társadalmi különbségek csakis a közösség szempontjából való hasznosságon alapulnak.

2. Minden politikai társulás célja az ember természetes és elvülhetetlen jogainak megőrzése. E jogok: a szabadság, a tulajdon, a biztonság s az elnyomatással szemben való ellenállás.

3. Minden szuverenitás elve természeténél fogva a nemzetben lakozik, sem testület, sem egyén nem gyakorolhat hatalmat, mely nem határozottan tőle ered.

6. [...] A törvény előtt minden polgár egyenlő, tehát egyformán alkalmazható minden közhivatalra.

9. Mindaddig, míg bűnössé nem nyilvánítják, minden ember ártatlannak vélelmezendő.

10. Senkit meggyőződése s vallási nézetei miatt háborgatni nem szabad.

16. Az olyan társadalomnak, [...] ahol a törvényhozó és a végrehajtó hatalom szétválasztását nem hajtották végre, semmiféle alkotmánya nincs.”

(Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata)

Fogalom	Pont sorszáma
a) népfelség elve	
b) hatalmi ágak elválasztásának elve	
c) társadalmi szerződés	
d) lelkiismereti szabadság	

4 pont

**7. A feladat a reformkori Magyarország történetéhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

1. „[...] akarunk monarchiát, tehát respublicáról [köztársaságról] nem ábrándozunk;”
2. „De ha monarchiát akarunk, akarjuk, hogy az legyen constitutionalis [alkotmányos] monarchia [...]”
3. „Akarjuk, hogy ezen alkotmány *magyar* legyen, tehát holt nyelv zsarnokságát, vagy - legyen a magány élet [magánélet] akár melly nyelvű -, polyglott [több nyelvű] közélet bábeli zavarát nem akarjuk.”
4. „Akarjuk, hogy jog uralkodjék, s uralkodjék törvény, melly a nemzet akaratának a király által szentesített dictatuma [parancsa].”
5. „És senki igaz tulajdonát sérteni nem akarjuk, mert ez rablás volna, mi pedig jog uralmat akarunk és nem rablást [...]”
6. „Szóval akarjuk, hogy a nép az alkotmánynak részese legyen, s a mint egy istennek teremtményei, egy uralkodónak alattvalói, egy honnak fiai vagyunk, úgy legyünk osztályos testvérek, kivétel nélkül, jogban, teherben.”
(Részletek Kossuth Lajosnak a Pest megye közgyűlésén mondott beszédéből, 1844)

a) Hogyan folytatódik a mondat? Karikázza be a helyes folytatás sorszámát! (0,5 pont)

Kossuth Lajos beszédében ...

1. ... a dualista monarchia megteremtésére tett javaslatot.
2. ... a polgári átalakulást sürgette.
3. ... a rendi jogok megerősítését követelte.
4. ... az uralkodóval való szembeszállásra szólított fel.

b) Melyik nyelvre utal a forrásban a „holt nyelv” kifejezés? (1 pont)

.....

c) A nyelvkérdésről a beszéd elhangzásának évében törvényt fogadott el a magyar országgyűlés. Írja le röviden, miről rendelkezett ez a törvény! (1 pont)

.....

.....

d) Hogyan viszonyult Kossuth a fenti forrásban a nemzetiségi nyelvhasználathoz az élet különböző szinterein? Válaszában két színteret említsen! (Elemenként 0,5 pont.)

1.

.....

2.

.....

e) Kossuth beszédének részletei közül melyik írja körül ugyanazt a reformkori célkitűzést, mint Wesselényi következő szavai? (0,5 pont)

„Ha polgári alkotmányunk malasztját [itt: áldásait] a parasztság is érezni fogja s azokban részesülend, bizonytal szívén fog annak fennmaradása és öregbedése fekünni ahelyett, hogy most, midőn azon alkotmánynak csak terheit, de hasznát majd nem is érzi, vagy ellenséges idegenséggel van az iránt.” (Wesselényi Miklós: *Balítéletekről*, 1831)

A részlet sorszám:

4 pont	
--------	--

8. A feladat a nők XX. századi helyzetével kapcsolatos.

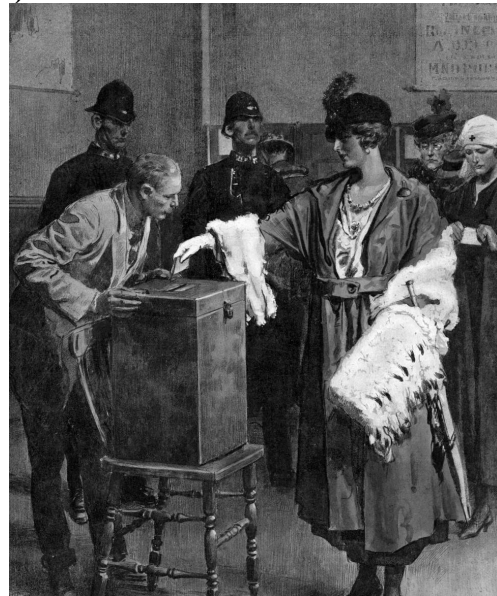
Oldja meg a feladatokat a képek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A)

Nagy-Britannia, 1917

B)

Nagy-Britannia, 1918

a) Az A) betűjelű kép a nők helyzetében az első világháború alatt bekövetkezett jellemző változásra utal. Fogalmazza meg, mi volt ez a változás!

.....

.....

b) Magyarozza meg röviden mi volt ennek a változásnak az oka!

.....

.....

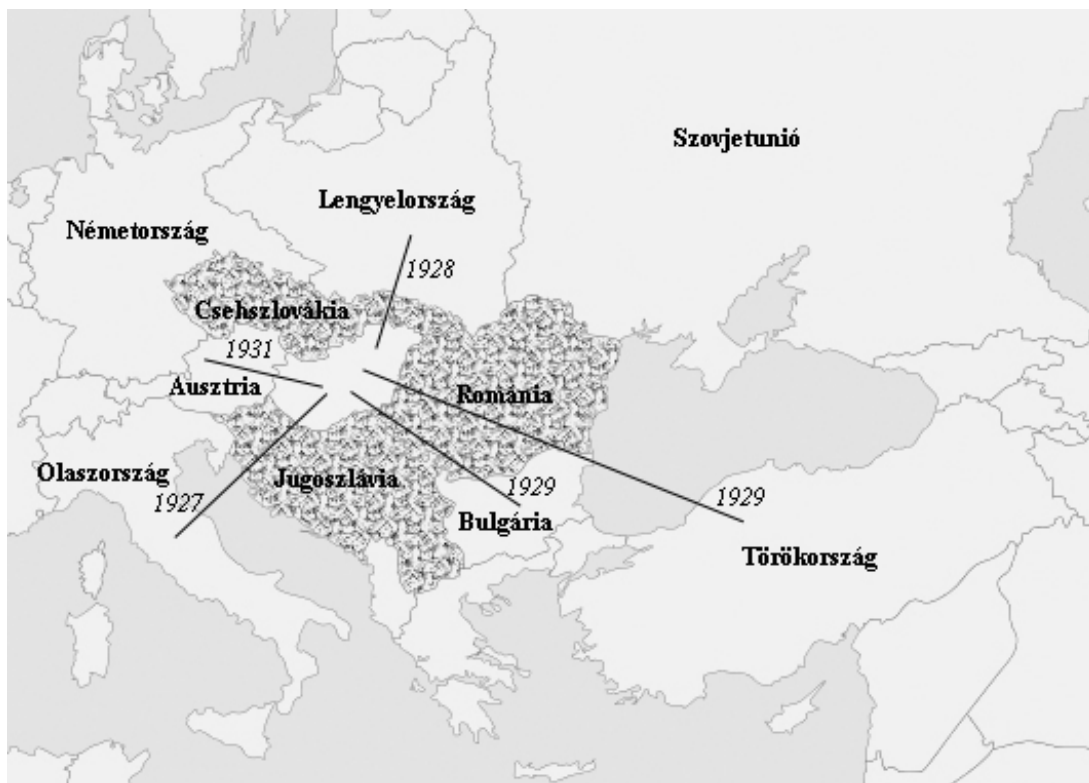
c) Nevezze meg – a B) jelű kép alapján – azt az alapvető politikai jogot, amelyet a brit nők egy része az első világháború befejezésének évében részlegesen elnyert!

.....

3 pont	
--------	--

9. A feladat Bethlen István kormányának külpolitikájával kapcsolatos.

Nevezze meg a térképvázlat és ismeretei segítségével azokat az államokat, amelyekre a leírások vonatkoznak! (Elemenként 1 pont.)

1927

barátsági szerződés (a szerződéskötés évével)

a kisantant országai

Magyarország külpolitikai kapcsolatai a Bethlen-kormány idején

a) Az első világháborút követően létrejött államalakulat, amellyel Magyarország tárgyalásokat folytatott barátsági szerződés megkötéséről. A közeledést szolgáltatta az is, hogy Horthy Miklós a mohácsi csata 400. évfordulóján felidézte a közös törökellenes küzdelmeket. A tervezett szövetség megbontotta volna a kisantant egységét, de a szerződés aláírására ekkor végül nem került sor.

.....

b) Az első világháborúban győztes hatalom területi követelései csak részben teljesültek, ezért a Párizs környékén kötött békeszerződések feltételeinek megváltoztatására törekedett. Emiatt kezdeményezett tárgyalásokat Magyarországgal. Az ezzel az állammal kötött barátsági szerződés jelentősen enyhítette Magyarország addigi külpolitikai elszigeteltségét.

.....

c) Az első világháború egyik vesztes állama. Magyarország vele szemben is területet veszített, ami egy ideig megterhelte a két ország viszonyát. Az 1920-as évek végén, miután konzervatív kormány került hatalomra ebben az államban, mégis megindultak a szövetségi tárgyalások. Ezek végül egy barátsági szerződés megkötéséhez vezettek.

.....

d) Erősödő nagyhatalom, amely nem ismerte el a Párizs környéki békéket, ezért megfelelő partnernek tűnt a magyar revíziós törekvések szempontjából. Emellett hatalmas felvevőpiacot jelenthetett volna a magyar áruk számára. Az ideológiai ellentétek miatt azonban az országgyűlés ekkor még nem szavazta meg, és Horthy Miklós is elutasította a vele kötendő szerződést.

.....

4 pont	
--------	--

10. A feladat a Rákosi-korszakkal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével!

a) Válassza ki az alábbi források közül azt a **kettőt**, amelyek az életkörülmények romlásáról tanúskodik! (Elemenként 0,5 pont.)

A)
A társadalombiztosítottak száma:
 1949-ben 3,8 millió
 1953-ban 5,7 millió

B)
A csecsemőhalandóság:
 1930-as években (átlag) 14,4 %
 1955-ben 6 %

C)
Az egy lakóhelyiségre jutó lakók száma:
 1949-ben 2,59 fő
 1955-ben 2,64 fő

D)
Az állami alkalmazásban állók reálbérei (1938 = 100 %)
 1948-ban 90 %
 1952-ben 66 %

A források betűjelei:

b) A forrás elolvasása után oldja meg a feladatot! (1 pont)

„Ha nem tartunk mértéket, akkor mint rántott csirkét, megesszük azt a tyúkot, amely jövőre aranytojást tojna, és ötéves tervünk gyárait, üzemeit, kultúrházait már az idén csemegevaj és borjúsült formájában elfogyasztjuk [...]” (Rákosi Mátyás, 1950)

Fogalmazza meg saját szavaival, mivel indokolta Rákosi a szűkös viszonyok elviselésének szükségességét!

.....
.....

c) Hogyan nevezzük szakkifejezéssel azt a szovjet mintára bevezetett gazdaságirányítási rendszert, amelyre utalás történik a fenti szövegben? (1 pont)

.....

3 pont	
--------	--

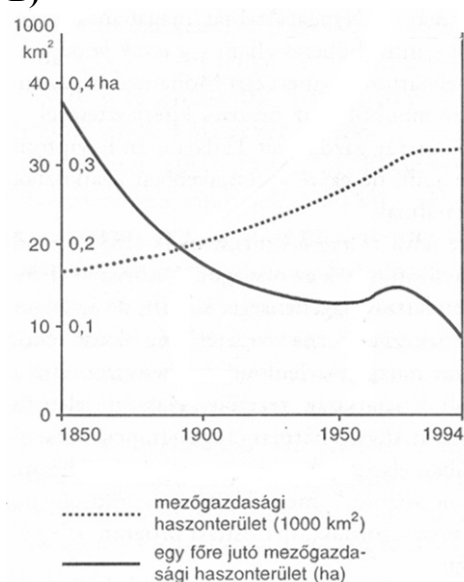
11. A feladat a fejlődő országok problémáival kapcsolatos.

Oldja meg az Egyiptomra vonatkozó feladatokat a források és ismeretei segítségével!
(Elemenként 1 pont.)

A)

Átlagos népsűrűség Egyiptomban (1996)	
Az ország teljes területén:	60 fő / km ²
A Nílus völgyében:	1700 fő / km ²

B)

A teljes és az egy főre jutó mezőgazdasági haszonterület nagyságának alakulása Egyiptomban (1850–1994)

a) Milyen természeti adottsággal magyarázható az egyiptomi népesség sajátos területi eloszlása?

.....
.....

b) Mivel magyarázható a B) betűjelű forrás adatainak látszólagos ellentmondása?

.....
.....

c) Melyik, az egyiptomi népesség körében tapasztalt jelenségre utal az alábbi megállapítás? Karikázza be a helyes válasz betűjelét!

„Egyiptom a kőolajban gazdag arab államok első számú munkaerő-tartaléka.”
(Szegei Nándor, földrajztudós)

- A) asszimiláció B) kivándorlás C) kollektivizálás
D) túltermelés E) a szociális piacgazdaság kiépülése

3 pont	
--------	--

12. A feladat a rendszerváltás utáni Magyarország nemzeti és etnikai kisebbségeivel kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Egy-egy paragrafus száma több válaszban is szerepelhet.) (Elemenként 0,5 pont.)

„1. § (1) E törvény hatálya kiterjed a Magyar Köztársaság területén élő mindazon magyar állampolgárságú személyekre, akik magukat valamely nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozónak tekintik, valamint e személyek közösségeire. [...]

4. § (1) A Magyar Köztársaság tilalmaz minden olyan politikát, amely:

- a kisebbségnek a többségi nemzetbe való beolvastását célozza vagy ezt eredményezi; [...]

7. § (1) Valamely nemzeti, etnikai csoporthoz, kisebbséghez (a továbbiakban: kisebbséghez) való tartozás vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga. A kisebbségi csoporthoz való tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető. [...]

12. § (1) A kisebbséghez tartozó személynek joga van saját és gyermeke utónevének szabad megválasztásához, családi és utónevének anyanyelve szabályai szerinti anyakönyveztetéséhez és annak - jogszabályban meghatározott keretek között - hivatalos okmányokban való feltüntetéséhez. [...]

17. § A kisebbségek társadalmi szervezeteket, helyi és országos önkormányzatokat hozhatnak létre.”

(Részletek a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló, 1993. évi LXXVII. törvényből)

Írja le a fentiek közül egy olyan paragrafus sorszámát, ...

a) amelyik egyéni jogot biztosít a kisebbséghez tartozók számára!

b) amelyik közösségi (kollektív) jogot biztosít a kisebbséghez tartozók számára!

Írja le a fentiek közül annak a paragrafusnak a sorszámát, ...

c) amelyikben biztosított jog miatt a népszámlálások során nehéz felmérni egy-egy kisebbség pontos létszámát!

d) amelyik védi a kisebbségeket az erőszakos asszimilációval szemben!

e) **Nevezzen meg négyet a mai Magyarországon élő, törvény által elismert nemzetiségek (nemzeti és etnikai kisebbségek) közül!**

.....
.....

4 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó feladat,
kettő, a **magyar történelemre** vonatkozó, egy **rövid** és egy **hosszú**,
különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Középkori mezőgazdaság	rövid
	14.	Nácizmus	rövid
Magyar történelem	15.	Erdély	rövid
	16.	Államalapítás	hosszú
	17.	Szatmári béke	rövid
	18.	Budapest fejlődése	hosszú
	19.	Trianon	rövid
	20.	Rendszerváltás	hosszú

Segítségül megadjuk a helyesen kiválasztott feladatok sorszámainak lehetséges kombinációit.

Jelöljön meg egy oszlopot az alábbi táblázatból!

Karikázza be a választott oszlop betűjelét!

Feladattípus	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
rövid	13.	13.	13.	13.	13.	13.	14.	14.	14.	14.	14.	14.
rövid	15.	15.	17.	17.	19.	19.	15.	15.	17.	17.	19.	19.
hosszú	18.	20.	16.	20.	16.	18.	18.	20.	16.	20.	16.	18.

Csak a szabályok szerint kiválasztott feladatok értékelhetők! A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

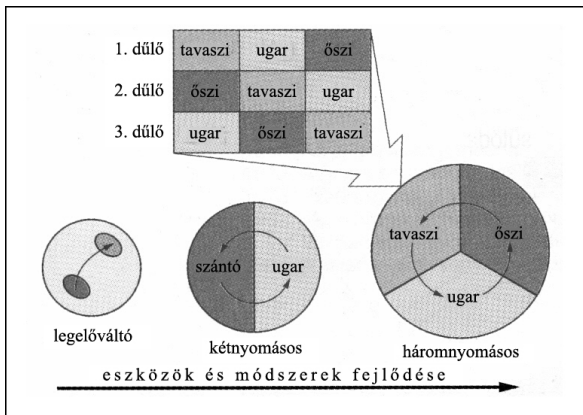
A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

13. A feladat a középkori Európa gazdaságtörténetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a földművelésben használt termelési módszerek és eszközök legjelentősebb változásait az ezredforduló táján! Válaszában röviden térjen ki a változások demográfiai összefüggéseire is!

Földművelési módszerek a középkori Európában

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

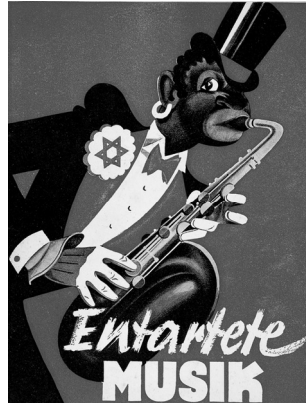
.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

14. A feladat a nácizmushoz kapcsolódik. (rövid)**Mutassa be a kép és ismeretei segítségével a fajelmélet szerepét a náci ideológiában!**

„Elfajzott zene” – náci
propagandaplakát

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

15. A feladat az önálló Erdélyi Fejedelemség történelméhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével az Erdélyi Fejedelemség rendi nemzeteit! Válaszában térjen ki azok etnikai hátterére is!

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Tizennegyedszer: A székelyek – az emberiség e legharciasabb fajtája – legyenek teljességgel mentesek a jövőben is minden adótól, csakúgy mint eddig, a téli és nyári katonatartás minden terhétől szintén, továbbá: tizedtől és szolgáltatásoktól is, azon javak után, melyeket a székely felkelés kötelezettségével birtokolnak. Ezzel szemben fennmarad abbeli kötelességük, hogy a haza védelmére saját költségükön kell katonáskodniuk.”

(Diploma Leopoldinum, 1691)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

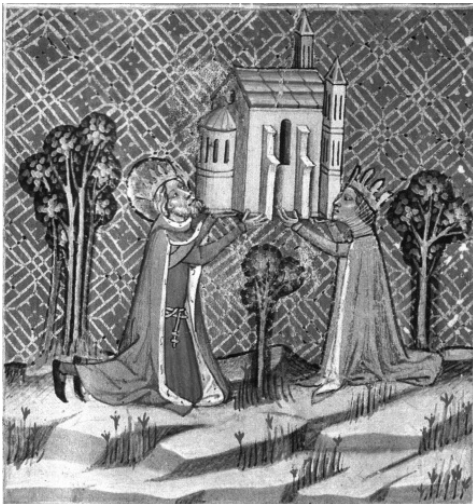
16. A feladat a magyar államalapításhoz kapcsolódik. (hosszú)

A források és ismeretei segítségével mutassa be a kereszténység terjesztésének és az egyházszerkezet kialakításának szerepét a magyar államalapításban!

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„15. Ha valaki az ispánok közül felesége meggyilkolásával mocskolja be magát, ötven tinóval egyezzen meg az asszony rokonaival és vezekeljen az egyház parancsai szerint. Ha pedig valamelyik vitéz vagy gazdagabb ember esik ugyanazon bűnbe, fizessen a rokonoknak tíz tinót és vezekeljen. Ha pedig a népből való ember követi el ugyanazt a bűnt, öt tinóval egyezzen meg a rokonokkal és vessék alá az említett bűjtőknek.” (I. István I. törvénykönyve)

„18. Ha valakinek az Isten tizedet adott egy évben, a tizedik részt adja Istennek.”
(I. István II. törvénykönyve)

István és Gizella a Képes Krónika ábrázolásán (XIV. század)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

17. A feladat a XVIII. századi Magyarország történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be ismeretei és a forrás segítségével a szatmári békét! Válaszában térjen ki röviden arra is, milyen hatással volt a békeszerződés Magyarországnak a Habsburg Birodalmon belüli helyzetére!

„A vallás ügyében érvényben hagyjuk az ország elfogadott törvényeit, ugyanúgy a vallás gyakorlását is ugyanazon törvények, valamint az ország határozatai és törvénycikkei szerint kegyesen engedélyezzük, az ezzel járó törvényes kedvezményekkel együtt, mind Magyarországon, mind Erdélyben; senki elől sem zárjuk el az útját annak, hogy nálunk és a királyi felségnél, avagy az országgyűlés színe előtt sérelmeinek előadása céljából megjelenhessenek. [...]

[...] Magyarország és Erdély jogait, kiváltságait és szabadságjogait szentül és sértetlenül megtartjuk [...].

[...] a királyi felség [...] az országos méltóságokra e haza szülötteit emeli [...].”

(Részletek a szatmári békeszerződésből)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

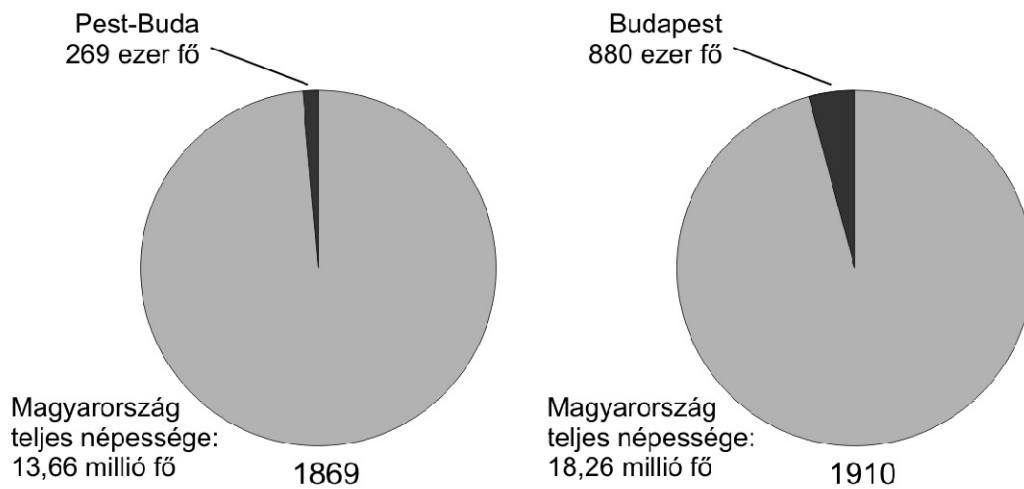
.....

.....

.....

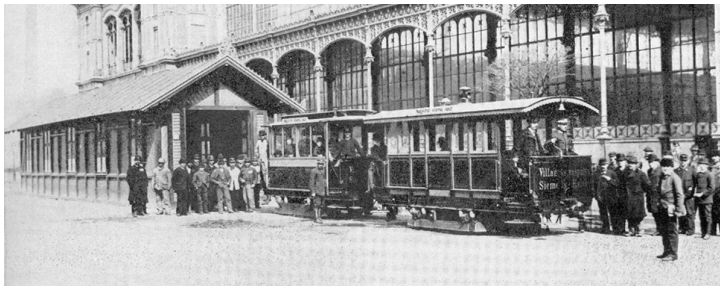
Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

18. A feladat Magyarország dualizmus kori történetéhez kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be ismeretei és a források segítségével Budapest fejlődését! Válaszában a források alapján térjen ki a népesség változásaira is!

A fővárosi lakosság száma és aránya az ország teljes lakosságához képest

Kizárólag anyanyelvüket beszélők aránya az össznépesség százalékában Budapesten (1880–1900)		
	1880	1900
Csak magyarul beszél:	18	38,7
Csak németül beszél:	20	4,3
Csak szlovákul beszél:	2,3	1,1
Csak más nyelven beszél:	0	0,9

*Az első budapesti villamos indulása
(1887)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

19. A feladat a trianoni békeszerződéshez kapcsolódik. (rövid)

A forrás és ismeretei segítségével mutassa be a trianoni békeszerződés hatását a magyar iparra és annak felvevőpiacára!

A magyar ipari termelés volumene (1913=100%)	
	1924
Vas- és fémipar	50%
Gépipar	36%
Textilipar	121%
Villamosenergia-termelés	130%

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

20. A feladat Magyarország XX. századi történetéhez kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be ismeretei és a források segítségével a rendszerváltás 1989 ősze és 1990 tavasza (május vége) között történt legfontosabb eseményeit! Válaszában világítson rá az események jelentőségére!

„Az Ellenzéki Kerekasztal létrejötte jelentősen felgyorsította a demokratikus átalakulási folyamatot. A szétforgácsolt és a megosztási törekvésekkel szemben védtelen ellenzéki szervezetek összefogásával valóságos politikai erő állt fel a kizárólagos hatalommal rendelkező kommunista párttal szemben. Az egyesült ellenzék tömegdemonstrációkkal hitelesített politikai erejét nem lehetett többé figyelmen kívül hagyni. A hatalom birtokosai kezdetben ugyan tudomásul sem akarták venni az ellenzéki egység létrejöttét, majd különböző manőverekkel kísérletet tettek az EKA feldarabolására, de két hónap elteltével végül is belátták, hogy kénytelenek az Ellenzéki Kerekasztalt egységes tárgyalófélként elfogadva, a demokráciába való békés átmenet feltételeit biztosító szabályok kialakítását az ellenzékkel folytatott tárgyalásokon kötött megállapodásokra bízni.”

(A Független Jogász Fórum állásfoglalása, 1989. szeptember 16.)

„3. § [...] A pártok közhatalmat közvetlenül nem gyakorolhatnak. Ennek megfelelően egyetlen párt sem irányíthat semmiféle állami szervet. A pártok és a közhatalom szétválasztása érdekében törvény határozza meg azokat a tisztségeket, közhivatalokat, amelyeket párt tagja vagy tisztségviselője nem tölthet be.”

(Részlet az Alkotmány 1989. október 23-án hatályba lépett módosításából)

*A hajmáskéri vasútállomás,
1990. március*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Ókori görög művészet	4	
	2. Iszlám vallás	4	
	3. Középkori magyar gazdaság	4	
	4. Angol alkotmányos monarchia	4	
	5. Mohácsi csata	4	
	6. Felvilágosodás	4	
	7. Reformkori Magyarország	4	
	8. Nők a XX. században	3	
	9. Bethlen-kormány külpolitikája	4	
	10. Rákosi-korszak	3	
	11. Fejlődő országok problémái	3	
	12. Kisebbségek Magyarországon	4	
	Összesen	45	
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. Középkori mezőgazdaság	12	
	14. Nácizmus	12	
	15. Erdély	12	
	16. Államalapítás	21	
	17. Szatmári béke	12	
	18. Budapest fejlődése	21	
	19. Trianon	12	
	20. Rendszerváltás	21	
	Összesen	45	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		90	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: